

Posudek vedoucího práce

Bc. Kristýna Budská

Identifikace sociálních problémů spojených s postavením pracovních migrantů ze třetích zemí

Výběr tématu:

Téma migrantů je velmi aktuální vzhledem k rostoucímu počtu migrantů z třetích zemí v ČR i vzhledem k nepokojům, vyvolaných migranty druhé generace v periferiích velkých evropských městech. Práce je analýzou pracovních úspěchů, což je dobře, protože většina migrantů přichází za prací.

Struktura práce:

První část 130 stránkové práce je věnovaná evropské situaci a rekapituluje mezinárodní dokumenty ve třech kapitolách, které tak tvoří evropský rámec pro analýzu a výzkum.

Na to diplomantka logicky navazuje druhou částí, kterou představují další tři kapitoly. Ty shrnují právní a politický rámec migrační politiky v ČR.

Třetí blok představují další čtyři kapitoly, které se zabývají podrobně pobytovými režimy cizinců a jejich zaměstnáváním a sociálním zabezpečením. Blok končí kapitolou o sociálních aspektech života legálních migrantů.

Teoretický vstup končí kapitolou 11, věnovanou nelegálním migrantům, jejich zaměstnáváním a vykořisťováním.

Praktická část je postavena na případových studiích. Diplomantka si zvolila 8 příběhů, polovina úspěšných a polovina neúspěšných pracovních migrantů.

Práce končí shrnutím výzkumu, diskusí a závěry.

Hodnocení po věcné stránce:

Práce je logicky postavena, od obecných rámců, přes konkrétní českou praxi až po výzkum případů, na které tento politický, právní a administrativní rámec. Jde o odbornou analýzu příčin úspěchů a neúspěchů pracovních migrantů ze třetích zemí ve zcela konkrétních situacích, tedy přístup, který je typický pro odborníky sociální práce.

Nejde o první práci na toto téma. V roce 2009 obhájila Mgr. Dana Faktorová na Katedře sociální práce svou diplomovou práci na téma Sociální problémy zaměstnanců ze třetích zemí na trhu práce v české republice. Faktorová pojímala svou práci v kontextu tehdejší migrační a integrační politiky. Za tyto uplynulé čtyři roky, se však událo mnoho změn. Rok 2011 a 2012 sebou přináší změny v legislativě týkající se zaměstnanců ze třetích zemí, které často souvisejí s vystřídání sociálně demokratické vlády vládou středně pravicové koalice. Byl také novelizován zákon o pobytu cizinců. Tato diplomová práce svým způsobem navazuje na práci Faktorové tím, že zkoumá postavení pracovních migrantů v současných podmínkách.

Na prvních 13 stránkách textu velmi přesně definuje pojmy i trendy v migraci. Opírá se důsledně o dostupnou literaturu.

Ve druhé kapitole se stejnou důkladností přehledně popisuje Instituce pro mezinárodní migraci, které pojímá široce jako organizace a právní dokumenty, které přijaly. Na to navazuje vývojem politiky EU k migraci v historické perspektivě.

Pokud jde o ČR, ve 4.kapitole stručně shrnuje historii na našem území a střídání emigračních a imigračních vln. V 5.kapitole se zabývá vývojem a změnami v migrační politice posledních let, a soudobými rolami státní a veřejné správy i nestátních institucí, a tak navazuje na práci Faktorové. Tento blok končí kapitolou 6, která analyzuje politiku, kterou prosazuje MPSV, rolami Úřadu práce a popisem současné platné relevantní legislativy.

Další blok kapitol už obsáhle pojednává o konkrétních problémech spojených s platnými pobytovými režimy, o postavení pracujících migrantů v ČR. Opírá se o domácí literaturu, kterou obsáhle, místy nekriticky cituje. Kapitoly 10 a 11 jsou už zajímavější, protože vychází z části z vlastní zkušenosti diplomantky.

Popis vlastního výzkumu je v 12.kapitole, kde autorka také zdůvodňuje svůj přístup metodou případových studií. Výzkumem ověřuje pravdivost poznatků v předešlých kapitolách. Výstupem je popis reálného života cizinců který aspiruje na to inspirovat profesionály, kteří pracují s migranty v programech zaměřených na pracovní poradenství a profesní a osobnostní růst.

V práci Cizinci začínají v ČR v naprosté většině případů na nejnižších příčkách hierarchie pracovních míst. Znalost prostředí a kontakty jsou velmi důležité. Cizinci musí být velmi trpěliví a vytrvalí; rozhoduje dobře zvolená strategie a znalost

poptávky na pracovním trhu.reprodukuje odpovědi všech 8 vybraných respondentů a analyzuje příčiny jejich úspěchu i neúspěchu. Získané poznatky shrnuje takto: Základním předpokladem úspěchu na trhu práce v ČR je znalost českého jazyka a kvalifikace. Výsledky výzkumu do jisté míry potvrzují poznatky získané v teoretické části. Paušální zobecnění funkčnosti konkrétních strategií však není možné. Do příběhů respondentů zasahuje mnoho proměnných jevů, které nejsou na vůli respondentů či pomáhajících profesionálů a jiných účastníků závislé.

Záběrem konstatuje, že její záměr byl splněn.

Hodnocení po formální stránce:

Zvolená výzkumná metoda odpovídá záměru diplomantky. Záměrný výběr respondentů je pečlivý a otázky jsou vhodně volené.

Jazyk je srozumitelný a práce čtivá.

Práce vychází ze znalosti reprezentativní literatury, mezinárodních úmluv a českých právních předpisů, internetových stránek a archivů ministerstev a zdroje jsou poctivě citovány.

Práci hodnotím jako výbornou.

Při obhajobě by diplomantka měla vyjádřit, zda současná právní úprava poskytuje dostatečný prostor pro úspěšnou integraci migrantů. Pokud ne, pak co by navrhovala zlepšit.